

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineea 17/29 maiu	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerauntii capeta dóne tablouri pompóse.	Pretiuulu pentru Austri'a pe ian.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 20.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 21, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumerauntine.	Prennumerauntinele se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu VI. 1870.

Parerile / Central despre elemintele constitutive ale mitului slaveanu.

(Respunsu dlui V. Schmidt, la opulu : das Jahr und seine Tage 1866.)

I.

Candu slavii incepura in timpulu vechiu de a se versá peste Europ'a, s'au amestecat cu popórele ei. Ras'a slaveana s'a imbulzitu in mediloculu Europei, si asié a ajunsu in coatingere la amedi cu *grecii si romanii, si mai tardíu cu poporatiunile romane*; la média-nópte si apusu cu natiunile germane; la média-nópte si resaritu cu natiunile litanice, finnice etc. deosebi prin resboiu, emigrári, negutietoria etc.

Deórace in vechime, mitele (mytos) popóreloru a fostu in legatur'a cea mai strinsa cu viéti'a loru publica si privata *s'au incorporatu eleminte de mite straine in mitulu slaveanu.**

Valvasor díce despre Crain'a: „Atare religiune séu stramutarea religiunii, pe timpulu paganismului in Crain'a, prin atáte fase a tre-

cutu, ca-si candu tíer'a ar fi capetatu adeseori totu altu poporu de domnitoriu, pentru cá crainii fura siliti a se invoí la primirea de diei nuoi si a suferí veneratiuni si inchinári nóue, in loculu dieiloru de mai nainte, séu pe langa ai loru, — precum si datine religióse pagane. Inainte de domnirea romaniloru crainii erau supusi cultuluu divinuu illiricu si gallicu. Dar nu e indoiéla cumca crainii au avutu mai nainte, unii dintre dieii loru de frunte, *comuni cu romanii, deosebi pe Iupiter si Mars*. Dupa ce a caditu imperiulu romanu, si au venitu Vandalii in Crain'a, cultulu strainu a patrunsu fara indoiéla, de si *cultulu romanu de mai nainte a remasu inca multi ani in datina.**

Hanusch (p. 22.) díce la aceste : „Ce díce Valvasor despre Crain'a, *póte avé valóre si despre celelalte tieri slavene*. In acestu modu si influinti'a cultuluu lui *Mithras ce s'a versatu a supra cultuluu divinuu alu slaviloru*, a potutu sê fia mare peste diumetate de Europ'a, *deosebi prin medilocirea Romei*, fiindu-câ remasera resturi din numirile cultuluu.

P. Koeppen díce: „Romanulu candu a buitu in prejururile aceste, ací in Panoni'a si

*) Dr. I. Hanusch „Die Wissenschaft des slavischen Mythos“ p. 21. Palatzky „Die Geschichte von Böhmen“ I. p. 62.

*) Valvasor „Ehre des Herzogth. Krain II. p. 375.

Daci'a, a trebuitu sê afle cultulu de sóre (Mithras.) Cu de bunasém'a nu l'a mai aflatu in puritatea sa originala, ei póte cam amestecatu, — *si adaugerea, ce romanulu insu-si i-a datu, a trebuitu sê afle lu locuitori o primire cu atâtu mai bucurósa*, cu câtu mai strinsa s'a facutu legatur'a între natiunea domnitória si domnita.*)

II.

Mitele se impartiesescu între popóre, se stracura de la unele la altele.

Mitele slavice potura sê aiba influintia a supra germaniloru, huniloru etc. éra *nu* a supra greciloru si romaniloru.

I. Grim dîce : „Prin franci si alemani ni s'au impartesîtu (germaniloru) mite gallice; asemenea, s'a intemplatu unde *popóre slavice* litanice, finnice ni-au calcatu pe urma. **)

Palatzky (I. p. 64.) dîce : „Pe timpulu lui Attila s'a vedîutu, câ *hunii* primira moravuri si datine slave, si se folosiau de productele industriei slaviloru ? si Hamsch (p. 24.) adauge : „Póte fi vorb'a despre impartesîrea miteloru grece si romane catra slavi, *éra nu póte fi, de a slaviloru la acestia*, (greci, romani.) Palatzky (I. p. 65) continua : Grecii avura totusi o lume de mite cu multu mai cultivata decâtu ca ei, sê fîa potutu primí *mitele slavice, ce steteau mai josu*, adeca neculte, neplacute. Despre romani totu acést'a se póte dîce — in parte.“

Poporatiunile europene au potutu sê aiba impartesîre reciproca de mite, sê imprumute un'a pe alt'a cu dieci, datine etc. dar acú vine întrebarea de nou, câ óre carea de la carea, si ce a primitu ?

Saffarik (Slaw. Alter th. p. 51) spune : „Datinile, moravurile si religiunea slaviloru vechi, asemenate cu a le altoru popóre de unu elementu indo-germanu, p. e. tracii, celtii, litanii etc. sunt in parte mare asemeni, si in privintia acést'a, sunt mai aprópe de poporatiunile europene, decâtu de cele asiatice, totu de aceea origine (ca slavii.) Pentru acést'a *multe dieitâti slavene vechie si datine sante sunt comune in mitologi'a latina, greca, celtica, litanica*, p. e. Coleda, Dodolo etc.“

Kollár (Slava Bohyne etc. p. 57) a facutu o asemenare intra dieitâti slavene si clasice romane in urmatoriulu modu :

Perun la slavi (*Jupiter* la romani) Sytiwrat

(Saturnus) Tur (Mars) Radhost (Mercurius) Pilwit (Pluto) Das, setek, (genius) Weles Wołos (Pan) Wlkodlac (Faunus) Lada (Venus) Prija (Aphrodite) Ziwa = Kupalo (Ceres) Dewana (Diana) Koleda (Kalendae) etc.

Starea de adi a archiologíei si sciintiei mitologice a slaviloru nu póte spune, *cari mite straine le-au primitu slavii si cari trecura de la ei la alte popóre ?*

Si ací sê ascultâmu pe literatii slavi. In privintia impartesîrii de mite straine la slavi s'a formatu acea *parere generala*, si a nume, *câ mitele slavene sunt unu agregatu* (adunatura) *de elemente straine* (Hanusch p. 27.)

Narusewitz (Hist. narod. polsk. II. p. 23) marturisesce : *Slavenii pagani au luatú religiunea si dieitâtle lorú in parte de la romani*, deórace au audîtu ceva asemenea despre datinile lorú ; in parte de la germani, si a nume saxoni ca vecinii lorú.“

Hanusch (p. 28.) precunósce asié : „Cu Narusewitz se întielegu mai multu séu mai puțin multi scriitori despre mitulu slaveanu. Ma in timpurile de mai nainte, candu mitologi'a germana nu érá cultivata, se credea, câ elementele de mitu slavene s'au imprumutatu numai de la greci si romani.“

III.

In timpulu mai nou s'a formatu parerea, cumca mitele slavene sunt copia din mitele indice.

Desvoltandu-se sciintele archiologice si istorice, unele enigme mitice s'au cautatu in oriente. Cunoscintiele miteloru indice, parsice, egiptiene, a adusu pe multi de a aflá in aceste, radecinile, din cari au crescutu cultulu apusanu (grecu si romanu) si pentru mitulu slaveanu de a aflá Indi'a de tíer'a originii.

In directiunea acést'a dîce Dobrowszky (Slovanca II. p. 173) : Paganismulu mai vechiu alu slaviloru, întregu e de origine indica. Fara ajutoriulu mitologice indice mitologi'a slava se aréta numai neperfecta.“

Hanusch, carele a pertractatu sciintia slaveana mitologica cu cunoscintie mari, combate parerea acelor'a, cari dîcu câ mitele slavene sunt adunatura de strainisme, precum si a acelor'a cari afla in ele copiele miteloru numai din Indi'a.

Parerea celoru d'antâiu o combate cu aperearea natiunalitâti slave, si filosofi'a, si dîce : Parerea acelor'a, cari spunu cumca mitele slave

*) Wiener Jahrb. der Lit. Tom. 24. p. 2..

**) Deutsche Mythologie p. XV.

sunt agregatu de strainisme, publica sentintia de mórte a supra mitului slaveanu. Déca mitulu slaveanu ar fi numai unu agregatu de elemintele straine, fara unitate, atunci lipsesce tóta insusírea spiritului natiunalu alu slaviloru, si in sensulu strinsu nu ar fi mitu slaveanu.

„Primirea elemintelor straine in unu mitu încâtu traiesce spiritulu natiunalu, e cu nepotintia, pentru câ spiritulu natiunalu respinge de la sine totu ce e strainu. Déca este mitu slaveanu, apoi e cu nepotintia sê fia rezultatulu impartesírrii de mitu strainu. Asemenarea unoru eleminte de mitu slavu cu alte straine adeseori e numai esterna si numai dupa parere si nu dupa adeveru.“

Despre parerea celora, carii credu câ mitulu slaveanu e copi'a acelu din Indi'a, Hamusch dîce: (p. 31.) „Nici parerea, câ mitulu slaveanu e indicu, nu póte suferi critic'a, pentru câ Kollár adeveresce: Mitulu e religiunea prima ce isvoresce din spuriu innascutu si simtiu, elu e propunerea neesperta, pruncésca a parerii filosofice-religióse. Mitologi'a e cea mai vechia istoria a religiunii, e colórea, cu carea unu poporu si-coloréza viéti'a sa din laintru si din afara.“

Spiritulu propriu alu slaviloru nu se póte denegá, si pentru acést'a mitele nu potu fi séu numai agregate, séu numai indice. Hanusch inse pe langa tóta argumentarea sa nu póte scapá mitulu slaveanu ca puru natiunalu, (p. 33.) ei primesce si imbina amendóue parerile in unu sensu mai latu, si dîce, câ mitele slave ne sunt:

1) eleminte de mite vechie din Oriente, de unde se trasera si slavii, si

2) eleminte de mite europene, ce le primira slavii de la altii, adeca greci, romani, germani etc.

Hanusch precunósce, câ: Slavii venindu din Orinte in Europ'a de si fura natiune numeroasa, *spiritulu loru natiunalu nu potù resiste influintelor culturei altoru popóre*, cu cari venira in coatingere. *Unitatea acestoru eleminte, e mitulu slaveanu*. In acestu modu, mitulu slaveanu, carele a venitu curatu din Oriente a trebuitu sê se strafirme. (II. p. 249.)

At. M. Marienescu.

(Fieca va urmá.)

La unu riu.

Riurelu cu valuri line,
Mi-ar placé-a trai cu tine;
Sê plangemu cu dîlele,
Dîlele si noptile,
Dorulu si dorerile!

Riurelu cu apa rece,
Mi-ar placé cu tine-a trece,
Pintre alvii, pintre flori,
Sê plangu nóptea pana 'n diori,
A mea gele si plansori.

Sê nu scie nime 'n lume
De-acelu simtiu, de-acel'a nume,
De-acea taina, de-acelu doru,
Ce me póta plangatoriu,
Pana voiú s'apunu, sê moriu.

Si-asiu voi sê mergu, isvóre,
Sê me 'nnecu cu voi in mare,
Sê-mi ascunda undele
Anim'a suspinele,
Dorulu si dorerile!

V. R. Buticescu.

Camilu Desmoullins.

(Notitie istorice-literarie)

I.

C. Demoullins fu nascutu la Guise, in Picardi'a, in acea provincia din sinulu careia esíra atátia ómeni reumiti ca Petru Eremitulu, Calvinu, Saint-Simon, Condorcet s. a. (2 marte 1760.) Tatulu seu erá locotítoriu generalu in in tienutulu deregatoríei de Guise. Fiindu câ avea venitu pucinu, educatiunea lui Camilu erá sê fia fórte incompleta, déca o rudenia a sa nu midilocíá sê-i se dé o bursa in colegiulu lui Ludovicu celu mare in Paris. Aici se mai aflá unu stipendistu, Masimilianu Robespierre, trimisu de la colegiulu de Arras, cu care Desmoullins inchiase o amicía intima, de si caracterele loru erau opuse; unulu erá de unu temperamentu colericu, plinu de viétiá si sburdalnicu, celalaltu erá deja seriosu si rezervatu. Camilu amintesce de multeori in scrierile sale suvenirile acestoru ani de studiu, si entusiasmulu naivu alu junetiei loru. Amendoi erau

pasionati pentru studiul anticității și visau deja o republică ca cea din Rom'ă și Aten'ă. „Cei d'antâi republicani ce aparură în 1789, dîcea dînsulu mai tardîu, erau jûni, cari nûtriti de lectur'a lui Cicerone în colegie, se pasionaseră pentru libertate. Pentru cî ne creșeau în școlile Romei și Atenei, credîndu cî ne vomu pasioná de parintii patriei din Capitoliu, fara a prinde oróre de mîncătorii de ómeni de la Versailles, și vomu admirá trecutul fara a condamnă prezentulu.“

Citarâmu acestu pasagiu caracteristicu, pentru cî admiratiunea lui Desmoulinș pentru anticitate, avù o mare influenția a supra lui, atâtu în scrierile cîtu și în opiniunile sale politice.

Intr'o dî trecîndu prin gradin'a Luxemburg cu alti colegi ai sei, Desmoulinș vede o fetiția tinera în faci'a careia inocenția, fragedîmea și graciele disputau loculu frumusetiei. O, femeia, tu esti imaginea a totu ce e frumosu și iubitulu! Animei lui Camilulu, plina de iubire, de ilusiuni și de speranție, nu-i trebuia decâtu o privire, o schinteia din ochii Luciei, ca sê aprindia intrîns'a unu amoru nestînsu. De acum dîlele, și órele vietii sale voru fi consantîte studiului, amiciei, și acestui idealu iubitulu, care se ivise ca o stea dulce în calea sa, și care-lu va ferici într'o dî.

Elu și-continua studiile cu o silîntia îndoita ca pana acum; și în scurtu terminá castigandu-si prin meritulu seu o recompensa, ce era obiceiulu a se dá scolariloru eminenti candu terminau cursulu, ca sê-si póta deschide o cariera.

Erá fórte iubitulu de profesorii sei, mai alesu de principalulu (catechetulu) colegiului, Berardier, care lu-avea ca pe unu fiu alu seu. Candu esî din colegiu elu adresa magistriloru sei nesce viersuri, în cari se vede tineretia animei sale pline de recunoscîntia. Facuse la începutu câte-va încercări de versuri, cari aréta mai alesu entuziasmulu seu pentru anticitate de o parte, de alt'a pentru marii scriitori ai Franciei, cu distingere pentru Rousseau și Voltaire. Dar întielese curundu, cî destinațiunea sa nu e pentru poesía. Indata ce-si terminá cursurile, se aplicá la advocatura; înse nici acésta cariera nu-i promitea unu succesu multumitoriu, fiindu cam gîngavulu, și avendu o vóce cam debila. Destinațiunea sa era a fi primulu scriitoriu alu Revoluțiunei franceșe, și celu mai generosulu tribunu alu ideiloru liberale.

De la deschiderea Staturiloru generale, ca

și candu ar fi presimtîtu marimea evenimenteloru următorie C. Desmoulinș se simți órecum iluminatu și cuprinsu de unu entuziasmulu ardătoriu. În tóte dîlele lu-potea cine-va întilni pe drumulu dintre Paris și Versailles; era de facia la tóte ședințiile; atrase a supra-si atentiunea celoru mai de frunte deputati, cari-lu maguliau și lu-considerau deja ca pe unu bunu patriotu; castigase amicicia lui Mirabeau, pentru care avé o admiratiune nemarginita.

Incepù a pune pe hîrtia entuziasmulu și si cugetările sale. Elu era deja unu scriitoriu. Prim'a scriere a sa fu o broșura intitulata „Franci'a libera.“ Din acést'a, precum din tóte scrierile sale următorie se vede, cî elu apartinea înca de atunci nu școlii doctrimarie, ci școlii celei mari istorice din seclulu XIX-lea, reprezentata adi prin Michelet, Quinet.*) Si se vede înca cîtu de multu se întarise în credinția venitoriului seu și a patriei sale. „Sublimu efectulu alu filosofiei, alu libertătii și patriotismulu. eschiamă dînsulu terminandu antâi'a sa scriere, noi amu devenitu neînvincibili. Eu îns-t-mi, marturisescu cu franchetia, cu care eram timidulu, acum me simtiu unu altu omu. Asemenea acelu Lacedemonianulu, Otriade, care remanendu singuru pe campulu de bataia, și ranitu de mórte, se redica, înaltia cu manile tremurande unu trofeu și scrie cu sangele lui: „Spart'a a învinsu!“ eu simtiu, cî voiulu mori cu bucuria pentru o cauza atâtu de frumoșă, și strapunsu de loviture, voiulu scrie și cu eu sangele meu: „Franci'a este libera!“

II.

Sunt mominte în vietia popóreloru în cari o hotarire sublîma, ai dîce, o inspirațiune de susu, asigură triumfulu dreptătii și alu omenimii suferinde în contra tiraniei. Aceste mominte, numésca-se Horea, Vladimirescu, Vilhelmu Tell, Ioanu Huss séu Mirabeau, ne uitâmu la dînselu ca la nisce figure majestóșe, ele servescu urmasiloru ca nisce temple sante redicate cultulu libertatii.

12, 13 și 14 iulii 1789. facu parte din aceste dîle solemne.

Deja Mirabeau pronunțiasse acele vorbe mari, cari au cadîtu ca unu trasnetu pe fruntea regelui și servitoriloru sei. Dar curtea și nobilimea urmau înca în secretu planurile lor

*) Si Lois-Blanc. etc.

Adunare populara in Paris in caus'a plebiscitului.

in contra reformei ce se pregatea. Adunarea nationala era incungiurata de soldati. Drumulu dintre Versailles si Paris, acoperitu de tunuri si de armata, desvalia in ochii Francesiloru unu aspectu infioratoriu. Necker care se opunea mesuriloru luate de guvern, primi ordinu ca in 24 de ore se parascsa Franci'a in celu mai mare secretu. Elu plecà numai decatu, fara ca se scia caus'a plecarii sale nici chiar fratele si fiic'a sa inaintea carora primise ordinulu (lettre de cachet.) In diu'a urmatória era la Brussel'a. Acest'a era domineca in 12 juliu. Pe la amiédiadi se audî si in Paris de plecarea lui. Poporulu nu voiá se créda. Celu ce a adusu mai antaiu acésta scire, era se fia aruncatu intr'unu basinu. Dar in curendu se adevéri. Gradin'a de la Palais Royal era plina de poporu adunati in grupe. Pe feciele loru se vedea mani'a si amenintiarea; cei mai multi inse erau desperati si descuragiati. Atunci se ivesce in midiloculu loru unu june, Camilu Desmoulin. Poporulu de si iritatu, dar nu era dispusu la rescóla. Insu-si Desmoulin spune, ca mani'a lui in contra despotismului se schimbese in desperare. Intr' aceea vede trei tineri, cari pareau insufletiti de unu curagiu mai viu; si apropiandu-se de ei: — dloru, éta câte-va trupe cetatienesci, trebuie se se devoteze unulu din noi se vorbésca poporului. — Vorbesce i respunsera. Camilu portatu pe susu, se urca pe-o mésa; multímea se aduná in giurulu lui; elu vorbi, si revolutiunea era inceputa. Poporulu se arméza, si a trei'a di Bastili'a era luata.

„Cum s'au schimbatu lucrurile de trei díle! scrieá dinsulu in o epistola parintelui seu. Domineca totu Parisulu era consternatu de tramiterea lui Necker. Poteam se atítu spirítele, nimenea nu voiá a luá armele. Pe la trei ore me ducu la Palais Royal; gemeam in midiloculu unei grupe pentru lasítatea nóstra a toturora, candu vediu ca trecu pe langa noi trei juni, tienendu-se de mana si strigându: la arme! Me apropiu de ei, ei vedu zelulu meu, me incongiura, si me indémna se me sui pe o mésa. La minutu se aflau in giurulu meu siese mii de persóne, „Cetatiani! le-am dísu atunci. Voi sciti ca natiunea a cerutu ca Necker se fia conservatu, si se i se redice unu monumentu, si acum l'au alungatu! Se póte se ve braveze intr'unu modu mai insolentu? Dupa acest'a lo-vire voru cutezá totulu; si pentru nóptea urmatória pregatescu póte unu Saint-Barthelemy pentru patrioti!“

Era inadusitu de emotiune si de multímea

ideiloru ce-lu gramadeau; vorbiá fara ordine, cu lacremile in ochi: „La arme! la arme! se luamu cu totii câte o cocarda ca se ne recunóscemu. „Mi-am adusu a minte, díce ca am terminatu prin aceste cuvinte: „Politi'a infama este aici! E bine! se me privésca! Se me observe bine! Da, sum eu care chiamu pe fratii mei la libertate!“ Si scotiendu din busunariu dóue pistole: „Celu pucinu nu me voru luá viu; eu voi sci mori cu gloria; acum nu mi se mai póte intimplá decatu o singura nefericire, aceea de a vedé Franci'a devinindu sclava.“ Cându se cobori unii lu-imbracisiau, altii lu-udau cu lacremile loru. Unu cetatianu din Tulus'a nu voi'á se se despartia de dinsulu teméndu-se de vieti'a lui. Amice i-díceau toti din tóte partile, nu te vomu parasí, ti-vomu, face garda, unde te vei duce, vomu merge impreuna. — Nu voiescu decatu se fiu soldatul patriei, li respundea dinsulu.

Astfelu numele lui Camilu Desmoulin care in 12 julie, demineca domineti'a era unu tineru recunoscutu fara autoritate si fara midilóce, dupa amié-di pe la 3 ore era unu nume istoricu, care va remané nedeslipitu de suvenirea primei esplosiuni a revolutiunii. Cele trei díle voru fi pentru dinsulu ca dílele lui Catilin'a pentru Ciceronu cele mai frumoase díle din istori'a Franciei, si cele mai frumoase din vieti'a sa.

De acum timpulu si talentulu seu voru fi ale patriei si omenimei. In midiloculu entusiasmului, alu lupteloru, si demulte ori alu calomniei si descuragiarii, elu nu se va mai oprí in calea sa scurta inse gloriósa, pana la petiórele — esiafodului.

Incuragiatu prin succesulu a dóue lucrári ale sale, *Franci'a libera* si *Discursulu Lanternei*, incepu se redacteze unu diariu care intemeia reputatiunea sa, *Revolutiunile Franciei si Brabantului*. Desmoulin era republicanu pe atunci inca pe candu numai trei ómeni in Franci'a afara de elu se dechiarase pentru republica. Fara indoiéla acest'a era o opiniune castigata prin cugetare si studiu, inse la dinsulu era mai multu unu visu alu junetiei si entusiasmului literariu, decatu o convictiune castigata din vieti'a practica. Cicerone si Tacitu erau mai alesu magistrii sei. Éta unu esemplu de opiniunile sale politice: Adunarea nationala decretase, ca pentru a fi *cetatianu activu*, (cu dreptu de alegere,) trebuie a plati o anumita suma de bani. Nimicu nu egalà atunci mani'a lui Desmoulin. „Acestu decretu, díce, constitue Franci'a in guvern aristocraticu; acest'a e cea mai mare

invingere ce potu portá cetatianii cei rei a supra Adunării natiunale. Pentru a vedé tóta absurditatea acestui decretu, ajunge a spune, cá Rousseau, Corneliu, Mably, n'aru fi fostu eligibili. Incâtu pentru preoti, cari facu parte din adunarea natiunala, cum au potutu ei votá acestu decretu? Nu vedeti voi, cá Isus Christosu n'ar fi fostu eligibilu, voi preoti ai unui Ddieu saracu, care nu erá nici macaru cetatianu activu? Respectati dar paupertatea, pe care elu a inobilat'o. Ce voiti voi inse cu acestu cuventu *cetatianu activu* de atâte ori repetítu? Cetatiani activi sunt aceia, cari au luat Basili'a, aceia cari cultiva campulu."

Intre nobile se aflau gentilomi cari voiau sê triumfe prin bravur'a loru personala a supra liberaliloru. Mirabeau primindu intr'o dí unu cartelu de la unulu,— fôrte bine i-dîse: Dar nu te potiu satisface pana dupa inchierea sesiunii; te voiu inscrie ca si pe cialalti, dar te prevíu, cá sunt inca 84 cari au sê tréca inaintea dtale. D. Desmoulin neaperatu inca nu potea scapá de acesti cavaleri donchisiotiani. — Ah, li respundea dinsulu, voiu mori fericítu asasinatu de Sanson (caléulu de la guilotina;) dar de spad'a vóstra, este a mori piscatu de unu paianginu. Me temu, cá spre nefericire nu va fi departe timpulu, candu va trebui sê morimu mai cu gloria si mai folositoriu.

Elu avea o presimtîre de sôrtea ce-lu asceptá. Odata fiindu in publicu vení o femeia din poporu ce se prefacea a fi beata, se asiediá langa dinsulu, scóse din sinu o hartia, pe care stá scrisu unu nume inimicu lui Camilu, si-i dîse sê bage de séma la Lucsenburg. Aceste le spune elu intr'o epistola parintelui seu. — Dar mie, dîce, nu-mi e frica nici de Lucsenburg, nici de Tuilleries. Candu vediu ce eramu si ce suntemu, mi-dîce: „acum amaratiunea mortii a trecut. — Atâti a ómeni si-vendu regiloru viéti'a pertru cinei cruceri! Eu nu voiu face nimic'a pentru amorulu patriei mele, alu veritátii si justitiei?"

III.

Cine va dîce, cá primul amoru care fu si celu din urma alu seu, n'avù partea sa in destinele vietii lui C. Desmoulin? Imaginea Luciliei, ca si icon'a santa a patriei si libertátii, o portá pururea in anim'a sa.

In midiloculu agitaciuniloru politice, — candu omulu simte de atâte ori trebuint'a unei vietii intime, de unu momentu de repausu in si-

nulu familiei, Camilu Desmoulin si-afla fericirea atâtu de multu dorita; Lucilia devenise companion'a vietii sale. Erá in 11 decembrie 1790; Desmoulin intra perdutu de bucuria si de fericire in odai'a sa, ié o hartia si scrie parintelui seu: — „Astadi me vediu la culmea dorintieloru mele. Fericirea, care am asceptat'o atâtu de multu, in fine a venitu, si eu sum fericítu atât'a câtu póte fi cine-va pe pamentu. Acést'a gratiósa Lucilia, de care ti-am vorbitu de atâte ori, pe care o iubescu de optu ani, in fine parintii sei mi-o dau, si ea nu refusa. Numai mai inainte mam'a ei mi-spuse acésta veste plangandu de bucuria. Candu mam'a sa mi-a dat'o, sunt câte-va minute, m'a condusu in camer'a ei; me aruncu la genunchii Luciliei; surprinsu de a o audî ridîndu, mi-redicai privirea la dins'a; ochii ei ca si ai mei erau scaldati in lacrimi, ea plangeá cu abundancia, si cu tóte estea ea ridea inca. Nici odata eu n'am vedíutu unu spectaculu mai rapitoriu. . . . Acum sum in stare a vení in ajutoriulu vostru, si acést'a e o mare parte a bucuriei mele. . . .

In acelu timpu se aflau in Franci'a multe femei, cari prin talentele, ambițiunea si influenti'a loru in cestiuni politice s'au facutu renumite. Lucili'a nu erá din acele. Blanda si iubitoria, o natura plina de tineretia si generósa, inse capabila de devotamentu si de o resolutiune nestramutata candu va trebui, ea crá unu modelu alu virtutiloru domestice. Loculu ei erá langa caminulu familiei. Ací reveniá Camilu pururea dupa nenorocirile sale politice, ca sê afle pacea, langa soci'a sa si langa miculu seu Horatiu. Ací affá elu pururea o amica devotata si simpatica, care sciá sê-i vindece ranele sale, fara sê voiéscá séu fara sê cugete macaru a-lu abate de la detori'a sa si a lu face sê-si paraséscá postulu seu. O singura data esí Lucili'a in publicu, si atunci pentru amantuí pe Camilu, séu nepotendu-lu, pentru a-lu urmá la esiafodu.

IV.

Dupa masacrulu intimplatu la 17 juliu 1791 in campulu lui Marte (in Paris,) C. Desmoulin se retrase desperatu de pe scen'a politica. Elu si acum inse refectá intrinsulu simtiulu si opiniunea publica.

M. Strajanu

(Va urmá.)

SALONUL.

Despre fetele betrane.

Esiste in lume unu prejudetiu, séu mai bine o opiniune falsa, ce cu totu dreptulu se póte numi: isvorulu nenumaratelu doreri si nefericiri!

Asié e! Acelu prejudetiu causéza multe neplaceri!

Si totusi . . . . nu este combatutu de nime!

Intru adeveru, nu ne potemu mirá indestulu, cum de nu se afla intre atátia scriitori (si scrietórie) ai seculului presinte celu pucin unulu doi, care sê-si ridice cuvintulu si sê se lupte cu resolutiune contra acelu prejudetiu atátu de periculosu!?

Acelu prejudetiu e urmatoriulu: „este mare rusine pentru o féta, déca nu s'a maritatu, — séu precum sê díce de comunu: e rusine pentru o féta, déca a remasu féta in peru, féta betrana!“

Cutezatór a sentintia!

Cá avem de cugetu, a ne ocupá de acestu prejudetiu, dvóstre ati potutu ghici indata dupa citirea titlului.

Da, ne vomu incercá a ne dá parerile nóstre in asta cestiune.

Este unu ce fórte curiosu, cá in seclulu prosperárii, in seclulu candu se póta resbele contra veri ce prejudetie, in seclulu, candu pre toti i voimu a-i face fericiti, si pre toti voimu ai luminá — in seclulu acél'a — majoritatea omenimei sê ramana neclintitu pe langa prejudetiulu susu citatu, si bietele fete betrane si adi, ca nainte de ast'a cu sute de ani — si acum sê fia constrinse a suferi surisulu ironicu alu majoritátii!?

Intr' adeveru este unu ce curiosu!

Respectu ceseptiuniloru!

Sunt fórte multi barbati si tineri culti, cari nu facu deosebire intre fete betrane si fete tinere, ci converséza si si-petrecu bine si cu cele ca si cu aste, — dar preste totu, astufelu de barbati si tineri sunt fórte pucini — majoritatea sustiene vechiulu prejudetiu . . .

Se díce, cá fetele betrane sunt false, clevetitórie, invidióse s. a. — dar spuna-mi veri cine, au nu sunt destule fete si neveste tinere, cari pesodu asemene scaderi?

Ba da! Sunt multe, fórte multe! . . . .

Se mai díce si aceea, cá fetele betrane sunt egoiste.

Au nu sciu aceia, cari afirma de aceste, cá egoismulu este o scadere generala, cá pucini sunt de aceia, cari nu au caditu victima acelei scaderi!

Amu rataci fórte, déca amu crede, cá majoritatea feteloru betrane numai pentru aceea nu s'au maritatu, pentru cá nu a avutu *ocasiune* de a se maritá.

Déca amu scrutá cu atentiune románulu (séu trecutulu) vietiei loru, — pentru cá nu este viétia, care sê nu aiba románulu (trecutulu),seu, — nu credu cá nu amu aflá „cá ele au avuta *ocasiuni*, dar nu au voitu a o esercia, pentru cá *nu au iubit* pre aceia, cari li cerura man'a!

Si déca aceste sunt adeveruri, au nu au facutu ele bine, si nu sunt de laudatu si de stimatu mai multu

decátu acele — cari abié apucara, cari abié asteptau prim'a *ocasiune*, ca sê se póta maritá; séu decâtu acele cari si-dedera man'a la astu-felu de barbati, pe cari nu-i stimau si numai pentru aceea se maritara dupa dinsii, pentru cá aveau bani séu ranguri.

Noi din parte-ne asié credemu, cá fetele cari cugeta astu felu, aru meritá ca sê fia *stimate* si nici decum derise.

Sê mergemu mai de parte.

Afara de aceste mai esista inca unu ce in viétia feteloru betrane, unu ce, pre cátu de vatematoriu, pre atátu de ridiculosu; si acestu ce este — *minorenitate infinita*.

Pana candu o nevésa abié de siese-spre diece ani, se póte duce ori unde si singura, póte sê se presintezze singura in ori care societate; pana atunci la o féta de treidiece de ani, i se dá o gar-de-dama ori unde ar merge, ca si cum nu aravó destula minte ca sê se scie portá cuvintiosu.

Dar sê cercámu numai lucrulu de a menuntulu si vomu observá, cá o nevésa tinera si usióra de minte, mai multa nefericire póte causá cercului seu, decâtu o féta, carea inca póte sê fia usióra de minte.

O nevésa, priu unu pasiu neprecugetatu póte sê nefericésca pre sociulu si copiii sei, — pana candu o féta numai pre sine in sa-si.

Si éta, la un'a i dâmu libertate deplina, ér pre cealalta o pazimu, ca pre o copila, in ca si atunci, candu a ajusu deja etatea in care nu are trebuintia de priveghieare; in etatetea, candu — de multe ori scie mai multe, decâtu insasi gar-de-dam'a . . . . .

Dar caus'a principala pentru ce trebuie sê ne lásámu de acelu prejudetiu cá este rusine a nu se maritá, e: cá acestu prejudetiu, este caus'a la multe casetorie nefericite; pentru cá multe fete numai pentru aceea se marita, cá li-gróza de numele „féta betrana.“

Câte si mai câte fete se aruncara in bratiile nefericirei, numai pentru aceea — ca sê nu devina obiecte de risu.

Cá acésta scadere de multe ori este pecatu, aceea nu o negámu; dar si aceea este adeveru, cá abié e ceva mai greu de suferitu, decâtu batjocur'a.

Pentru ce sê pretindemu dar de la femeia mai multa potere spítituala?

Déca cine-va batjocoresce pre unu barbatu, acést'a lu-chiama la duelu. Dar ce va face o biéta de féta candu o batjocorescu — de si nu cu cuvinte — ci cu priviri séu surise ironice?

Nu are alta arma decâtu rabdarea — si dorere — limb'a.

Unu animalu cátu de micu, se opune déca lu-ataci, mirare e cá limb'a la unele fete betrane se cam ascutiesce?

Deci sê stimámu fetele betrane in tocmai ca pre cele tinere si ca pre neveste, si sê speramu cá acele pucine scaderi, cari le mai posedu, voru perí pe rondu, in ca si la acele, la cari intr' adeveru au esistatu.

Letiti'a.

● sêra în Oradea-mare.

— 17 maiu. —

Onorabilele cetitòrie ale acestei foi cunosc deja frumós'a si natiunal'a idea a dómnei Paulin'a Romanu relativa la infintiarea unui institutu natiunalu în Oradea-mare pentru educatiunea fetelor romane din Crisian'a. Toti amu salutatu cu bucuria acêsta idea, si toti dorimu realizarea ei grabnica. Nu trebuie dara sê v'o spunu, câ concertulu insotîtu de balu, si arangiatu în Oradea-mare la 17 maiu în favorulu realizârii acestei idei si dorintie generale a reesîtu fòrte splendidu. Erá o adevêrata bucuria sufletésca d'a vedé unu publicu atátu numerosu si atátu de frumosu adunatu din tóte partile Crisianeî, la o petrecere romanésca.

Concertulu începù sér'a la optu cu „Mersulu lui Mihaiu,” executatu de band'a militaria. Apoi urmâra cealalte piese, conformu programulu publicatu în unulu diu numerii trecuti ai „Familiei.”

Ambele domnisiòre diletante, câtu si tinerii diletanti escitara cele mai insufletîte aplause.

Domnisiòrele Veturi'a Romanu si Mari'a Vegsieu ne surprinsera nu numai cu precisiunea cu care esecutara câte-va piese musicale, ci si prin curagiulu lor, care le-a insufletîtu a pasî în o etate atátu de frageda înainte unui publicu numerosu. Dlu Catoca a seceratu aplause nu numai ca declamatoriu, ci si ca cantaretiu; dlu Paulu Popu asîsdere; dlu Boni are frumós'a vocatiunea pentru musica. Vócea dlui Ferlieviu facù cea mai viua impresiune a supra mea; asiu fi doritu sê totu cante si sê nu mai incete. Acestu fiu alu nefericitu Bucovine, cultivandu-si vócea fleabila, sonóra si puternica, ar poté sê devina unu artistu mare. Dorere, câ noi n'avemu inca unu conservatoriu musicalu, si nici nu se dau stipendie tinerilor carii aru dorî sê se perfectiuneze în artile frumóse. Sperâmu, inse, câ la Dev'a infintiandu-se Societatea pentru crearea unui fondu spre a infintiá unu teatru natiunalu romanu, acést'a va luá mesurile necesarie, pentru ca în viitoriu sê nu se mai piérda atâte talente frumóse pentru arti.

Concertulu se terminá la 10 óre, — si peste o jumetate de óra începù balulu. Primulu dantiu fu „Ardeleu'a,” jocata de vr'o optu-dieci de parcehi. Erá o placere sublima a priví acêsta girlanda feerica. Ati dorî sê vi spunu care dintre aceste florisíore a fostu regin'a? Dar eu ve rogu sê me scusati, nepotendu-vi satisface dorinti'a, câ-ci a fostu imposibilu a alege pe cea mai frumós'a, pe cea mai incantatória. Dreptu recompensa inse, permiteti mi sê vi descriu câte-va toalete, — de si descrierea mea va fi pre debila, câ-ci în artea ast'a sum de totu — laicu.

Sê dâmu antâiatate dómneloru;

Dómn'a Paulin'a Romanu avea vestmentu de colóre cenusfa deschisa, cu decoratiune de blondu, si cu tunica de blondu.

Dn'a Gizel'a Maleticiu n. Fauru, în vestmentu verde de metasa, cu decoratiune de catifea verde.

Dn'a Eleonor'a Cuteacu, în vestmentu de havana deschisa, decoratu cu blondu albu, si unu beduinu albu, decoratu cu fioncûri, margele albe si cu flusturatori.

Dn'a Cristin'a Popu n. Cretiu, în vestmentu negru de metasa, cu tunica alba de blondu, decorata cu

prima rosia de atlasu. Perulu frisatu în vucle, si decoratu cu flori scotiane.

Dn'a An'a Buzila, în vestmentu albu de tarlatan, cu tunica vêneta de tarlatan, docoratu cu fioncûri albe.

Dn'a Bode, din comitatulu Aradu, în vestmentu albu de tarlatanu, cu tunica rosia de atlasu, decorata cu ruche rosii.

Dn'a Elen'a Rednicu, în vestmentu galbenu de metasa, cu decoratiune de blondu albu, si tunica asemenea.

Dn'a Scuba în vestmentu de metasa vêneta, cu tunica alba si decorata cu fioncûri vênete.

Dn'a Popu, în vestmentu albu, cu síre galbene de gazer, decoratu cu ruche galbenu de atlasu.

Dn'a Elisabet'a Tiforu, în vestmentu vêneta, cu síre negre si albe.

Dar sê vedemu câte-va toalete de ale domnisiòreloru!

Dsiór'a Mari'a Draganu avea de siguru toalet'a cea mai eleganta în totu balulu. Erá imbracata în vestmentu albu, de tarlatan, decoratu cu ruche rosii de atlasu, si cu tunica rosia. Perulu dinapoi compusu în vucle, ér dinainte frisatu cretiu à la Grec.

Dsiór'a Veturi'a Romanu, în vestmentu albu de illusion, cu pufuri si cu tunica rosia.

Dsiór'a Mari'a Budai în vestmentu rosiiu, de tarlatan, cu ineretîture, tunica din pufuri, si decorata cu fioncûri rosie de atlasu.

Dsiór'a Paulin'a Pelle, în vestmentu rosiiu, de tarlatan, decoratu cu ruche albu si rosiiu.

Dsiór'a Etele'a Golia, în vestmentu ros'a de foulard, cu decoratiuni de atlasu albu.

Dsiór'a Mari'a Vegsieu, în vestmentu albu de tarlatan, cu fioncûri, decoratu cu atlasu albu.

Dsiór'a Irin'a Nistoru, în vestmentu albu de tarlatanu, cu ineretîture de tarlatanu galbenu.

Dsiór'a Laur'a Costa în vestmentu albu de tarlatanu, cu pufuri si cu ineretîture si cu flusturatori.

Dsiòrele Paulin'a si Emili'a Kóvêr, în vestmentu albu de tarlatanu, cu pufuri si cu ineretîture, cu tunica deschisa, decorata cu atlasu galbenu.

Dsiór'a Cecili'a Onaga în vestmentu albu de tarlatanu, decoratu cu ineretîture, si cu tunica rosia de tarlanu.

Dsiór'a Carolin'a Szabó, în vestmentu albu de tarlatanu, cu tunica de tarlatanu ros'a, si decoratiuni de rose si margele.

Dsiór'a M. Popdanu în vestmentu verde de metasa, cu decoratiune de blondu albu, si cu tunica din metasa verde.

Balulu continuá cu cea mai deplina vioitiune, ér în odâile laterale publiculu care nu jocá, ocupá locu la mesele asternute, inchinandu toate pentru barbatii nostri de frunte, si pentru viitoriulu natiunii nóstre. Cele mai multe toate fura dedicate dlui Alesandru Romanu, fiulu Crisianeî, carele acuma suferé în prinsórea de la Vatiu.

La 12 óre se facù sortitur'a objectelor dupa care dantiulu începù de nou, si durá pana dim'neti'a la 5 óre, — candu apoi ne nedespartíramu, multiamindu comitetulu arangiatoriu si deosebi dómnei Paulin'a Romanu, carea ni-a procuratu acêsta petrecere romanésca!

— a —

CE E NOU?

* * (*In cestiunea teatrului natiunale.*) Nu trece o săptămână, în care s-au primit trei epistole relative la ardentă nevoie a înființării unui teatru natiunale romanu, unul dintre cele mai practice instituite pentru dezvoltarea romanismului în toate arterele natiunii noastre. Onorabilii nostri corespondenți voru binevoii a ne ierta, dacă nu vom publica scrisorile lor. Constatăm înse cu bucuria din aceste împărtășiri, că ideea înființării unui teatru natiunale romanu a devenit generală, — și că inițiativa luată de inteligența romană din Buda-Pesta pentru realizarea acelei idei, e salută din toate părțile cu cel mai viu entuziasm. Era la întrebările unora relative la statutele societății ce se va compune la Deva, răspundem cu placere, că acele statute sunt deja în lucrare, și acuzi se vor propune comitetului instituit. Deocamdată ne rogăm de totii aceia, cari au încasat bani pentru acest scop, să-i trimită numai decît la comitet, ca sumele să se poată eloca cît mai curînd spre fructificare!

* * (*Din comitatul Satu-mare*) primim această scrisoare îmbucurătoare: „Onorata Redacțiune! Cu o via bucuria vinu a vi împărtăș unu simptomu de via natiunale și de interesare pentru cele mai moderne cauze natiunale de la a noi. Acestu simptomu cu atît pôte fi mai îmbucurătoriu, cu cît elu se ivesce chiaru în comitatul Satu-mare. Anume juminea romană studioasă din Satu-mare de diverse instituite de învățămîntu, cu clericii din Satu-mare în frunte, au luat planulu de a aranja pe teritoriulu acestui comitatu în zilele venitorie — pe la finea lunei lui augustu s'eu pe la începutulu lui sept. — o reprezentatiune, s'eu cumu se dice, academia, de declamări și concertu de musica vocală și instrumentală, încheiată cu petrecere de saltu, și această în folosulu fondului teatrului natiunale și alu institutulu de fete intenționat a se înființa în Oradea mare. Clericii din Satu-mare, precum știu, au și provocat pînă mai multi înteleğinți romani, preoți și mireni, din acestu comitatu, ca să se contiege și să formeze unu comitetu, care să direge și să conduca totă trebă reprezentatiunii din cestiune. Acestu comitetu dejă e și formatu și după serbatorile santelor Rosalii va ține o adunare, în care se va constitui, va determină timpul, locul și modalitatea și va defige programă reprezentatiunii, totu odată va luă inițiativa pentru a face înștiințările și invitările recerute etc. Cîndu din parte-mi mi-esprim firmă credința, că junii romani Satu-mareni, cari numai voru fi capabili de a luă ceva rolu în reprezentatiunea amintită, ori-unde se voru fi aflîndu, voru concurge din toate părțile pentru a colucra se reeșă lucrulu în totă privința cît se pôte mai cu succesu, — ma credu și aceea, că la provocare amiceșcă junii talentati din comitatele vecine, indemnati de zelulu natiunale, ce caracterisează atît de frumosu pre juminea noastră de astăzi, inca si-voru oferi concursulu și colucrarea lor: nu potu să nu gratulezu din anima bravei junimi pentru această inițiativa. Înainte, cu curagiu! iubitelor confrati juni, — noi cei mai beștrani vomu face detorința noastră; er' voi, speranți a natiunii, stranepoti de ai lui Menemorotu și Dragosiu, aretati la lume, că ve știți însufletți pentru totu ce e natiunale, pentru marea idee, ce a devenit idolulu timpulu nostru! — Mai potere-aru ore modeste a falsă s'eu alte respecte să abțina pre care-va de la

colucrare, cîndu „causă e romană și scopulu e presantulu?! . . . Georgiu Marchisiu.“

* * (*Siedința publică a societății de lectură din Beiusiu.*) Cu datulu de 15 maiu primim din Beiusiu următoriele; „Onoratulu publicu romanu interesat de progresulu speranței venitorulu seu a cuprinsu totu-de-una cu amore caldă și modestele întreprinderi ale societății de lectură a tinerimei studioase de aici și prin această a încuragiatu surcului traianidi la continuarea dezvoltării lor, i-a indemnă la activitate mai întinsă. Atîtă această încurajare, cît și aprierea binevoitoră a aspirațiilor june, manifestată la mai multe ocașuni, a facutu, că societatea noastră de lectură și-ține de detorința placută a-si aretă în totu anulu fruptele nesuintelor sale prin cîte o produțiune literară publică. Deci și estu-timpu s'a resoluțiu a încunună activitatea sa printr'o produțiune literară publică, ce o va aranja în 14 juniu c. n. adică în diu'a a treia de Roale după următorulu program: 1. Miersulu lui Stefanu cel mare: „Pre o stanca neagră“ de Bolintineanu, esecutatu de corulu instrumentalu. 2. Cuventu de deschidere de dlu Conducătoriu. 3. Corulu vocalu va intonă piesă natiunale „Coronă Moldovei.“ 4. Ioanu Groza student de clasa a VI. va dechiamă o poezie originală a sa „Cătra Romani.“ 5. Corulu instrumentalu va cantă „Doina Horii“ 6. Disertatiune „despre datinele poporulu romanu mai alesu din Crisiana“ compusă și disertată de Atanasiu Tuducescu stud. de clasa a VIII. 7. „Cantece populare“ intonate de Iacobu Onea stud. de clasa a VIII în costumu natiunale după formă pastorilor din muntii Sabiului. 8. Aureliu Suciu St. de a VII. Cl. va dechiamă poezia „După primă mea amore“ de Badescu. 9. „Idiotulu“, satira compusă și predată de Moise Toma stud. de clasa a VIII. 10. Corulu instrumentalu va esecută „Ardelen'a.“ 11. Vasiliu Popu stud. de clasa a VIII. va declamă poezia „Unu suspin din Carpatii“ de M. Toma. 12. Corulu vocalu va intonă „Destepate Romane.“ 13. Cuventu de închidere rostitu de dlu Conducătoriu. 14. Miersulu studenților cantatu de corulu instrumentalu. Începutulu va fi la 10 ore înainte de media-di, era la 4 ore după media-di se va ține petrecere de dantiu în padurii orasiului. Sperăm, că amorea cu carea ne-a spriginitu onoratulu publicu romanu, va fi totu atît de caldă și ca pînă aci, dreptu-ce credem că ne va onora cu presința-i stimată. Din siedința a XIX. a societății de lectură. Teodoru Rosiu profesor gimnasialu, Conducătorulu societății de lectură. Moise Toma, student de clasa a VIII. și notariu alu corespondenților.“

* * (*Din Sibiu*) ni se scriu aceste: „Diu'a de 3/15 maiu, aniversarea adunării de la Blasiu pe campulu libertății, a fostu o di de bucuria pentru totă juminea studioasă aci. Juristi teologi și gimnasisti s'au intrunit la oală în unu otelu, unde mai antău se întinara două strofe din „Destepate romane“, apoi pres. d. Muntenu, jur. abs., deschise adunarea între aplauzele cele mai vii, prin o cuventare amesurată acestei zile maretie. După care urmara: „3/15 maiu“, poezie de A. M. decl. de Turcea, „Oda la România“ de D. decl. de P. intreruptu fiindu de aplauze entusiastice; „3/15 maiu“ poes. de Michailu, decl. de acel'a-si, d. Dima, jur., cantă cu o voce forte placută, cîte-va piese nat., în urma cu totii „Hai să dăm mana cu mana“, — toate acestea conformu unei progr. statorite mai înainte. S'a redicatu mai multe toast, dintre cari memorezu

pre celu de antâiu, tîenutu de jur. Sorescu in onórea ilustr. barbatu si marelui romanu Brateanu si altulu de jur. Tronc'a pentru anteluptatorii nat. Ne delectera multu dd. Dim'a si Clag'a, primulu cu violín'a, alu doilea cu flaut'a. — Pre la mediulu nopti si intre aplause frenetice si „sê traiésca“, ce pareau, cã nu se mai finescu, apare in midiloculu nostru dlu Elia Macelariu, insocitu de d. dr. Racuciu. Petrecerea se face mai ilara. Dlu Macelariu acestu luptatoriu jalu poporului rom., dîce in cuventarea sa, cã momentuositatea dîlei l'a atrasu la acésta petrecere, in câtu n'a potutu sê lipsésca din midiloculu nostru; se simte fericitu cã tinerimea serbéza cu atát'a caldura dîu'a epocala din istori'a rom. — Se cantara apoi „Ca unu globu de auru,“ si „Audi buciumulu.“ Se cere repetírea „Ode-i la Romani'a“. — Dlu Macelariu toastéza pentru poporulu rom., carele ca unu trunchiu de arbore, in cursulu mai multoru seculi, fara a, si pierde ce-va din sùculu seu vivificatoriu, a suferitu mai multe tempeste, cari tóte tienteau sê-lu nimicésca. Dr. Racuciu se esprime cam asié: Totu binele e impreunatu cu ceva reu, nu póte sê nu-si aduca aminte de martirulu, carele pentru caus'a nóstra jace in intunereculu temnitiei din Vatiu, ne provóca sê ne rogâmu atotupotentelului, ca sê-lu scape sanetosu, ca apoi cu poteri unite si energiá mai mare sê se póta sacrá causei natiunale. — Intre aplausele cele mai sgomotosé, paresira petrecerea acesti óspeti. Petrecerea se continua pana la trei óre d. m. n. candu tinerimea in corpore cu capela merge la cortelulu d. Macelariu, de unde dupa esecutarea mai multoru piese, se ducu fiacare pre la locuintiele lor. Asié s'a serbatu 3/15 maiu in Sabíiu. Candu vedemu, cã tiner. se intereséza asié de tare de serbatoriu natiunale, potemu dîce cu bardulu natiunii: „Venitoriu de auru romanimea aré“ . . . In 18 c. tinerimea stud. de la gimn. de statu din Sibíiu si-a tîenutu „maialulu“ in padurea din apropiare. Romanii au fostu opriti de a cantá „Destépta-te romane.“ (?)]

*** (Asociatiunea natiunala din Aradu) va tîené adunarea sa generalá in 6 iuniu c. n. si dîlele urmatórie, cu care occsiune se va arangiá si unu balu in folosulu fundului acelei asociatiuni. Program'a agendelor de portractatu se va publicá inainte de terminulu adunárii in tóte diuariiele natiunale.

*** (Din Gherla) primiramu o scrisóre, din care scótemu aceste: „Societatea nóstra Alexi-Sincaiana nu si-a potutu serbá siedinti'a publica la 3/15 maiu, cã-ci consistoriulu nu ni-a permis. Indignatiunea membriloru societátií nóstre a fostu mare, vediendu acést'a fapta antinatiunala a capitularistiloru gherlani, — in cãtu in primulu momentu voicamu cu totii sê desfiintâmu societatea nóstra, si cu atátu mai vèrtosu, cã-ci consistoriulu in rescriptulu seu din 7 maiu ne-a infruntatu aspru — respektivu Societatea intréga, cã de ce se ocupa cu obiecte copilaresci, natiunale, de ce nu remane numai la cele bisericesci? De óra-ce inse titlulu ni spune, cã societatea nóstra nu e numai bisericésca, ci si literaria, in siedinti'a de la 12 maiu deciserâmu in unanimitate a dá consistoriulu o declaratiune, prin care pronunciamu solemn, cã déca nu ni se va permite a ne ocupá si cu obiecte literarie, noi nu mai voimu sê existe societatea. Ce va respunde consistoriulu nu sciú, dar despre cele urmatórie te voiu insciintiá.“ (Te rogâmu. Red.)

*** (Din Oradea-mare) chiar acuma primimu scirea, cã societatea de lectura a junimei romane de acolo

va tîené siedinti'a sa publica in 15 iuniu c. n. In numerulu viitoriu mai pe largu.

Literatura si arte.

△ (Martir'a animei.) In Bucuresci s'a represintatu pentru prim'a óra (la 10 maiu,) o drama nóua a dsiórei Constanti'a Dunc'a cu titlulu „Martir'a animei.“

△ (La Bucuresci) aparutu unu nou diariu, cu titlu: „Vócea Poporulu“ sub directiunea dlui G. Baronzi. Vócea poporului si-a propusu: reapropierea si impacarea toturoru grupuriloru din partidulu liberalu si nationalu.

Din strainetate.

*** (Adunare poporala in Paris in caus'a plebiscitului.) In numerulu penultimu inregistraramu si noi resultatulu plebiscitului facutu in Franci'a la dorinti'a imperatului Napoleonu, pentru a se constatá, déca politic'a lui a fostu séu ba espressionea natiunii? In numerulu presinte publicámu o ilustratiune, care represinta o adunare unde poporulu s'a consultatu a supra acestui actu memorabilu.

△ (Soci'a lui Girardin,) un'a din cele mai abile scrietórie ale Franciei, dîlele trecute fu invitata din partea imparatesei Eugeni'a ca sê se presinte la Tuilerie. Dn'a Girardin s'a si dusu si fu primita fórté bine. Diariulu „France“ ni spune, cã imperatés'a ar fi dîsu intre altele si aceea, cã imperatulu Napoleonu doresce de a vedé in senatu si pre Girardin.

△ (Papa Piu alu IX.) la 13 maiu st. n. a implinitu anulu alu 76 alu vietii sale si la 18 iunie voru fi 25 de ani, de candu e pontifice. Dupa traditiune, inca nici unulu dintre papi nu au intrecutu anii de domnire a santului Petru; adeca 25 de ani, dóue luni si patru-spre-dieci dîle. Dintre 256 de papi nici unulu nu a intrecutu acei ani. P. Piu alu VI. a traitu 24 de ani (intielegemu, ca pontifice,) 8 luni si patru-spre-diece dîle. P. Piu alu IX. va ajunge misteriosulu timpu la 24 aug. 1871, si s. s. crede, cã lu-va si ajunge. Cei cari credu multu in traditiuni, sunt fórté curiosi. Se vorbesce, cã unii au svatuutu pre Piu, ca sê abdîca de la scaunulu papalu, parte din stima catra s. Petru, alu caruia nume papii nici o data nu-lu primescu; parte pentru ca sê — traiésca mai multu.

△ (La Paris) a repausatu de curendu o femeia, care atestatu academiéi artiloru frumóse o suma de 175,000 franci. Acést'a suma, dupa dorinti'a testatóriei, parte se va intrebuinti'a pentru ajutorarea tineriloru cari si-alegu carier'a de artisti parte pentru artistii imbetraniti si neputintiosi.

△ (Frumósa societate.) In temniti'a din Luoisiana se afla unu Hericu Clary, doi Cristofori Comlumbu si diece Georgi Washington. — Aceste persóne renumite si-iau resplat'a pentru furtu. On. nostri cetitori sciú deja cã negriloru le place a se numí dupa numele barbatiloru mari. — De acésta clasa se tîenu si acestia.

△ (Noulu ministeriu alu Franciei) s'a compusudeja. Relativu la viet'i'a de pana acuma a ministriloru, diuariiele din Paris scriu urmatóriele: Jaques Philippe

Mége s'a nascutu la 15 sept. anulu 1817 in Rion, si asié este compatriotulu si amiculu ministrului Rouher. — Sciintiele juridice le-au ascultatu pe pamentulu seu natalu si la anulu 1844 se asiediã in Clermond-Fernand, ca avocatulu. Cu unu anu mai tardû primu oficiulu de jude la tribunalulu din Clermond. A fostu multu fidelu guvernului. La anulu 1862 fu de numitu maire. La a. 1863 a fostu candidatulu guvernului si s'a si alesu. Din 1863—69 nu a esclatu prin oratori'a si vorbirile sale, dar anulu trecutulu totusiu fu realesu. Camer'a l'a alesu de vice-presiedinte, era imperatulu decurundu lu-numi de ministru. — Plichon, mai nainte representantele din Dünkirque si Harenbouch, s'a nascutu la 28 juniu a 1819 si inca de tineru pasi pe carier'a politice. Inca pe timpulu lui Ludovicu Filipu a fostu deputatu. La anulu 1857, primulu cercu din Norddepartament, l'a tramisu in camera, si de atunci in continuu lu-represintéza. De la anulu 1863 i place a se numi pe sine de opositiunalu, dar guvernulu n'are frica de dinsulu si nici câ i-a pasatu de realegerea lui ma adi, lu-distinge, dandu-i portfoliulu de ministru alu instructiunii publice. — Cu multu este mai cunoscutu de câtu colegii sei principele Grammont. — Elu s'a nascutu la 11 aug. 1819. La inceputu erã sê fia ostasiu, ca tatalu seu, pentru aceea a si ascultatu studiele politice la Paris. Dupa absolvire erã sê pasiésca in armata in calitate de oficieru, dar nu a avutu aplecare. Carier'a sa politica a inceput'o numai la anulu 1852. In scurtu deveni ministru cu putere deplina, mai nainte in Kassel apoi in Stuttgart. Din lun'a lui aprilie 1853 fu deputatu la Turin. Sub resbelulu cu prusii, elu a medilocitu, ca Prințulu sê se ancesedié poteriloru apusene. La a. 1857. deveni ambasadoru de Roma. Papa inse nu l'a preuibitu si la a. 1861 fu tramisu la Vien'a, unde pana acum, represintã Franci'a.

△ (*Palatiulu lui Priamu*,) s'a aflatu. Relativu la ast'a dlu H. Schliemann serie urmatóriele: „cu ocaziunea saparei, (pe locurile de langa Troia vieche,) am reesitu a dá de palatiulu lui Priamu, unde odinóra Hector a adusu jertfa lui Zeus, si pe care Xerxes si Alexandru colu mare l'au facutu atátu de renumitu. — Cetatea ciclopica, Perganum, e de 15 urme sub pamentu. Aice tieneau troianii consultárile loru. Mai pe laagu de alta data.“

△ (*Contele Stackelberg*) fostulu deputatu alu Rusiei in Paris a repausatu nu de multu. Dinsulu erã mare stimatoriu alu femeiloru, — erã unu adeveratu modelu' alu cavaleriei. Odata la o licitatiune cumperã unu tablou de a lui Greuz. Nu peste multu arangiã o serata splendida, cu care ocaziune contes'a M. fiindu si ea iniciata in secretele picturei, abié se potú despartí de acelu tablou. Cavaleresculu conte a tramisu tabloulu contesei M. semnandu-i pre biletu aceste: „Contesa! Ve tramitu tabloulu lui Greuz. Decopiatu-lu si onorati-me numai cu copi'a!“

△ (*Arapi, ca ascultatori de drepturi*.) In Londr'a de presentu se afla mai multi tineri de arapi (negri) ca ascultatori de drepturi. Acesti arapi tineri — precum ne spune unu diuariu de acolo — a datu deja cele mai invederate semne despre capacitatea loru de a se poté cualificá. Intre acestia este unulu cu numele Chesté Morris, fostu adjunctu alu presiedintelui republicei din Liberi'a pre care anulu trecutulu l'a prinsu politi'a

din Bavari'a si l'a inchisu in Heidelberg, de unde numai dupa aceea a scapatu, dupa ce s'aru fi telegrafatu de la consululu din Liberi'a. Acestu tineru are de cugetu, ca dupa finirea studiiloru, sê rentórca in patri'a sa si acolo sê propageze sciintiele juridice, asié dupa cum leau insusitu si elu.

Gâcitura de semne.

De Paulin'a Pelle.

+e - la? a a?i' a lea,
!u:u: i □ e: ?i?sa +i ea,
+i : a ; u + ! a ? i . o . u : e * * a - e
Şã ? u - ! i e □ ? i ? sa . a - e.
+e - ! ana a ? in' a lea,
!u:u +e + şa ; a ? , oia - ea,
+i : a ; u + ! a ? i . o . u : e * * a - e,
Şã ? u li +e + şa ; a . a - e.

Deslegarea gâciturii de siacu din nr. 17.

Candu tiesamu unu traiu divinu,
Pe alu mamei dulce sinu,
Adoram o stelisióra,
Stelisióra beleióra,
Ce-mi ridea cu multu amoru,
Farmecandu sinceru-mi doru ;
Tóta lumea de-asiu cercá
Stea, ca dins'a, n'asiu aflá !

I. C. D.

Deslegare buna primiramu de la dómnişór'a Silvi'a Moldovanu ; si de la domni Constantinu Ungureanu, Petru Sporea, Iliã Sporea, Georgiu Michailovicu, Ales. Valutianu, Alesandru Frumosu.

Depesia telegrafica.

(Primita chiar la la incheierea foi.)

Aradu 27 maiu. In diu'a prima a adunárii generale a asociatiunii natiunale, adeca in 6 juntu sér'a la 8 óre, societatea de diletanti din Timisiór'a va esecutá doue representatiuni de piese teatrale: „Nunt'a tierenésca“ de Alesandri, si „Fantasm'a“ de Lerescu. In a dóu'a dí 7 juniu va fi balulu natiunalu la otelulu „crucea alba.“

I. P. Desseanu.